

BILTEN UKPS
broj 12. decembar 2010.

„Smeh je za one koji misle, a plač za one koji osećaju“
(Umberto Eko)

Jenjava otaljavanje slavskih olajavanja. Drevni antiprehladin na bazi šljive (*Ra kija* – egipatsko božanstvo je nazeblo) iz kaljavih dvorišta pretočen u *Impulse Hall* hotela *Continental* i pod brend-nazivom *Rakija fest* nelojalno konkurisao mlakim toplanama & Slogan reklamnog spota za *Dijamant margarin* „U sve se meša“ nisu smislili predsednikovi protivnici & Rekonstrukcija vlade ne ide usled (i usred) liposukcije: koja to vlast sprečava sebe da narodu vadi mast? & Štefan File (mignon), komesar za proširenje (ne kažu čega), doneo pitarnik za odgovorne. Odgovori (fileti za poneti) spremni kad on, skoro ili sporo, odluči da nas po(d)seti & Oni što se greju na mrazut prisustvuju svečanom otvaranju jedne konzerve dnevno. Šuljevi žuljevima ne veruju (i obratno). Podela plena na ravne časti jedina prilika u kojoj se čast pominje. Minhauzeni i dalje na ceni & Za ozverenje mladih krivi ultra-violentni zraci & Tenis-pajtosi ulaze u novaka sa salatarom, a pravosuđe sa satarom: četiri plate od buta za čelnicu Kasapcionog suda zakrvile mesare i masere & Međunarodni voz iskočio iz šina: ukradeni delovi skretnice ozarili skretničare puta za Evropu. Ministar dalekovid, pa koridor roknuo pre roka u dalekovod na subotičkoj „ipsilon“ (!?) raskrsnici za one kojima na šalajku „Brže šorom nego koridorom“ od smeha popusti petlja, tu su Pampers-pelene iz iskliznulog voza & Grmalj Golijat izmetnuo se u goli JAT. Сад Турцима нуде надлетање – да не газе Марково орање & Bio koncert „Dobra stara vremena“ (ona kad se nije slutilo da će solo numere biti zaglušene tribalnim urlanjem) & U prestupnoj 2012-oj očekuje se dobrovoljna predaja svih prestupnika koji dotle ne odumru nenasilnim prirodnim putem & Zastupnik ljudskih prava (s)našao se u ulozi (s)miritelja u sporu zemlje pronalazača baruta i zemlje pronalazača dinamita & Nauka o čistim računima (Bekologija) odbacuje nalaze Canovnika iz Ženeve.

Толко за ову прегрмелу годину! А после ће видимо куј то рече да неће да може да код нас у Петловац са мотику искоренимо граматику.

ooooooooo PUNTO: 30 000 TAČAKA, SVETLA STAZA PUNTOKAZA! oooooooooo

*Zna se da nada poslednja umire, ali se prećutkuje da prva oboli. Nastupajuća godina biće ispunjena njenim negovanjem i našim negodovanjem. Iskoristite decembarske popuste kao oprost za sve ovogodišnje propuste, uz želju deda-
Mraza*

da vam lik Smajlija postane trajna – ne tajna! – amajlija.

Nagrade »Miloš N. Đurić« za 2010. godinu

U utorak, 7. decembra tradicionalno su dodeljene nagrade "Miloš N. Đurić" za 2010. godinu.

Svečanost je otvorio predsednik Miloš Konstantinović, podsećajući na poznatog helenistu i osnivača našeg Udruženja, Miloša Đurića.

Potom je Ana Srbinović pročitala jednoglasne odluke žirija, koji je radio u sastavu: Ana Srbinović, predsednik, Slavica Miletić, Mira Vuković, Olga Kostrešević i Duško Paunković:

Nagrada „Miloš N.Đurić“ za najbolji prevod na srpski jezik iz oblasti poezije u 2010. godini dodeljuje se **Nikoli Bertolinu** za prevod sa francuskog jezika poeme Viktora Igoa *Bog*, u izdanju izdavačke kuće Paideia, Beograd, 2010.

Nagrada „Miloš N. Đurić“ za najbolji prevod na srpski jezik proznog dela u 2010. godini dodeljuje se **Đorđu Tomiću** za prevod sa engleskog jezika romana Vilijama Barouza *Gradovi crvene noći*, u izdanju izdavačke kuće Fabrika knjiga, Beograd, 2010.

Nagrada „Miloš N. Đurić“ za najbolji prevod na srpski jezik u oblasti esejistike u 2010. godini dodeljuje se **Miroslavi Smiljanić-Spasić** za prevod sa engleskog jezika dela Marion Vudman *Porok savršenosti*, u izdanju izdavačke kuće Fedon, Beograd, 2010.

Žiri je takođe doneo odluku, većinom glasova, da se posebno pohvale sledeći prevodi:

prevod sa italijanskog jezika **Iva Kara-Pešića** dela Mauricija Ferarisa *Goodbye Kant!*, u izdanju izdavačke kuće Paideia, Beograd, 2010. i

prevod sa poljskog jezika **Vesne Milutinović-Đurić** dve novele Huberta Klimko-Dobžanjeckog *Ružin dom* i *Krisuvik*, u izdanju izdavačke kuće Geopoetika, Beograd, 2010.

Obrazloženje Mire Vuković za nagradu za poeziju

Odavno žiri za dodelu nagrade "Miloš N. Đurić" nije pred sobom imao ovakvo pesničko delo i ovakav prevod.

Poemu *Bog Igo* je pisao dugo i nije je završio. U njegovom pesničkom opusu ona stoji sasvim na kraju, označava završetak i vrh njegovih pesničkih traganja. To istaknuto mesto ne pripada joj samo po hronologiji nego i po sudu mnogih znalaca koji se zalažu za jedno novo vrednovanje Igoove poezije, predugo zanemarene i potcenjene. U poemi *Bog* oni vide delo pesnikove zrelosti i punog majstorstva.

Ako išta odlikuje Igoa kao pesnika to je njegova izuzetna plodnost. Oko 10.000 stranica sabranih pesama činjenica je pred kojom zastaje dah. To pesničko obilje nije bilo samo plod čudesne lakoće s kojom je pisao stihove - nju su mu prečesto zamerali - , nego i istraživanja najrazličitijih pesničkih formi. Isprobavao se u svim pesničkim žanrovima, svim

registrima i svim tonovima. Bio je i lirski i epski pesnik, elegičar i satiričar. Pisao je o svemu: o istoriji i o kravi, o prosjaku i o caru.

U poemi *Bog*, Igo se isprobao u najvišem registru: registru filozofije i religije. Poema svedoči o postojanju jedne dosta koherentne misli o jednom velikom metafizičkom problemu. U odličnom predgovoru za svoj prevod, Bertolino nam je veoma jasno izložio ovu misao. Igo odbacuje tradicionalne religije koje su sve odreda ograničene. „One govore o nebu, kaže Igo, ali od njega čine hram, palatu, grad“.

Njihov Bog je „Bog vojski, Bog Engleza a ne Francuza, Francuza a ne Austrijanaca...“ Bog „ima oblik; vajaju ga, slikaju ga; pozlaćuju ga... Gutaju ga i piju ga. Ograđuju ga dogmama.“ Drugim rečima, religije su nesposobne da obuhvate ono beskrajno, nemerljivo, daleko i tajanstveno što je, po Igou, suština Boga. Religijama on, samouveren kakav je bio, sasvim iskreno pretpostavlja svoju ličnu religiju, Boga koji obitava u njegovom duhu, njegovom „unutarnjem nebu“.

Poema ima čvrstu strukturu. Sastoji se od dva veća dela, od kojih je svaki takođe podeljen na više celina, u kojima su zastupljeni različiti glasovi ili, kao u II delu, filozofska stanovišta: ateizam, skepticizam, paganstvo, hrišćanstvo i druga. Poema se završava jednim sasvim kratkim, trećim delom, gde se traganje za Bogom okončava priznanjem neuspeha. Bog ostaje neuhvatljiv i jedino smrt može da nas dovede do njega.

Struktura poeme istaknuta je ponavljanjem istog stiha na početku odeljaka: „I jednu crnu tačku ugledah iznad glave“. To ponavljanje nije čisto formalne prirode, ono svaki put označava nov uzlet, nov pokušaj da se uhvati neuhvatljivo, kao da pesnik duboko veruje da će se vrata otvoriti onome ko na njih uporno kuca.

U spevu je čitava vasiona data kao neka pozornica na kojoj se odigrava večna borba dobra i zla, svetlosti i tame. Ta pozornica je živa, dinamična, tu se sve kreće, stalno uzleće, kovitla se, ponire, narasta, diše. Tu duvaju „vihori“, ukazuju se „strašni vrtlozi ponorni“. Stihovi se valjaju kao talasi, odzvanjaju, kreću se ritmički, čas brže, čas sporije, oponašajući sveopšte kretanje. Najveće majstorstvo prevodilac je pokazao upravo u prenošenju ritma Igoovih stihova, u praćenju onog pesnikovog „dugog daha“ koji se pominje u predgovoru. Blizak mu je i visoki registar Igoove leksike. U njegovom prevodu, srpski jezik zvuči moćno i prirodno. Nikakvo nasilje ne vrši se nad njim zarad rime. Čak i dugi spiskovi najrazličitijih imena koje Igo eruditski uvodi u svoju poemu ne deluju izveštačeno i suvišno jer imaju zvučni kvalitet koji je prevodilac umeo da istakne. Najbolje obrazloženje za dodelu ove nagrade pružilo bi nam glasno čitanje prevedenih stihova. Iako nisam vična čitanju poezije, pročitacu vam samo jedan kraći odlomak kojim započinje odeljak pod nazivom „Sova“ ili „Skepticizam“:

I jednu crnu tačku ugledah iznad glave.
Ta tačka ličila je na muvu u tmuni.

Nigde ne beše međe u praznini;
Sve se sa svim stapaše; noć je sa viorima
Bivala isti vrtlog. No u tim prostorima
Neki bleđi prividi, k'o forme bezimene
Il crni dah, strujahu maglama vasseljene;
Skriveno, nepomično bivalo je sve drugo.

Tad uvis, stalno uvis, ja leteh dugo, dugo,
K toj tački što kao da uzmicah u tmine,

Jer to je zakon bića u kom plam duha sine
Da stremlji ka onome što izmiče i ćuti....

I jedan još kraći odlomak s kraja II dela speva:

Svetlost mi reće:

- Ćuti! Tajna je gnezdo ćuda.
Da nju ćita, veruje slepac; a samo luda
Može misliti da je vlasnik istine prave.

I jednu crnu taćku ugledah iznad glave.

Obrazloženje Duška Paunkovića za nagradu za prozu

Verovatno ne postoji tekst o Vilijamu Sjuardu Barouzu, amerićkom romanopiscu, pesniku i esejisti, koji ne sadrži – na ovaj ili onaj naćin formulisano – tvrđenje da je on najkontroverzniji autor XX veka. Time nije malo rećeno jer se književnost prošlog veka – književnost u užem smislu, to jest umetnićka proza – može opisati i kao razgradnja konvencija realistićkog romana, pa je svaki inovativni autor bar neko vreme smatran „kontroverznim“.

Kad je reć o Barouzu, taj pridev odnosi se na njegov život koliko i na njegovu prozu. Rođen 1914. u uglednoj amerićkoj porodici, veoma rano je otkrio „nelagodnost u kulturi“, najpre kao „bolesno inteligentno“ i problematićno dete, a onda i kao otpadnik od porodice i društva, ovisnik o drogama, homoseksualac, osoba koja je na razne naćine kršila društvene konvencije i zakone. A otkad je otkrio svoju spisateljsku vokaciju pa do smrti 1997. godine, Barouz je uoblićavao svoje životne eksperimente u ništa manje eksperimentalno delo – apokaliptićni Barouzlend – koje je izazivalo ekstremne reakcije i ćitalaca i kritićara: od gnušanja i potpunog osporavanja književne vrednosti do oduševljenja i priznanja kakvo mu je, među ostalima, odao Džejmς Grejem Balard: „Pravi genije i prvi mitotvorac sredine XX veka“ i „direktni naslednik Džejmςa Džojsa“.

Od Barouzovih osamnaest romana i novela, šesnaest zbirki prića i ćetiri zbirke eseja na srpski su dosad prevedeni *Goli rućak*, *Peško*, *Džanki*, *Knjiga snova*, i *Gradovi crvene noći*, prvi deo trilogije poznog Barouza, koju mnogi smatraju njegovim najvrednijim delom. Prevod ovog poslednjeg romana doneo je Đorđu Tomiću nagradu Miloš Đurić za najbolje prevedeno prozno delo u 2010. godini.

Teškoće na koje prevodilac Vilijama Barouza nailazi – i s kojima se Đorđe Tomić sjajno izborio – sažeto je opisao Dejan Ognjanović u uvodu za najnoviji broj ćasopisa Gradac, u celini posvećen ovom autoru:

„Zbog radikalnosti u svojoj upotrebi jezika, Barouz postavlja izrazite zahteve pred prevodioce, a naroćito kada tekst sa engleskog (visoko aluzivnog i veoma otvorenog za građenje složenica, kao i za razbijanje na fragmente i njihovu permutaciju unutar rećenice) treba prevesti na srpski jezik, ćija pravila, a pre svega padeži i gramatićki rod glagola, otežavaju takvo permutovanje. Ako tome dodamo i ekscentrićnost i ekstremnost tematike

(homoseksualnost, narkomanija, česti pasaži eksplicitnog seksa u još češćem spoju sa Tanatosom...) postaje jasnije zbog čega je Barouz, uprkos svom priznatom statusu klasika svetske književnosti, do sada bio krajnje skromno predstavljen srpskom čitaocu.“ I dodaćemo: zbog čega je ovaj žiri Đorđu Tomiću jednoglasno dodelio najveću prevodilačku nagradu.

Obrazloženje Slavice Miletić za nagradu za esejistiku

Porok savršenosti smatra se najboljim delom Marion Vudman, kanadske psihoanalitičarke u tradiciji koju je zasnovao Karl Jung, gramatičarke nesvesnog, graditeljke mostova između muškog i ženskog sveta, pesnikinje i njuejdžovske feministkinje.

Rođena 1928. godine, Marion Vudman je svoje prvo delo, *Sova je bila pekareva kći*, objavila 1980, dakle u zrelih godinama. Ono joj je odmah donelo slavu eksperta u toj oblasti i svrstalo je među najčitanije autore u domenu psihoanalize i ženske psihologije. Osoben spoj teorije i prakse, iskazan preciznim, teorijski zasnovanim a ipak svima razumljivim jezikom s primesama poetskog čini delo Marion Vudman izuzetno privlačnim i za čitaoce koje psihoanaliza zanima manje kao nauka, a više kao sredstvo rešavanja sopstvenih problema i obogaćivanja sopstvenog života. Marion Vudman izašla je takvim čitaocima u susret i svojim izuzetno popularnim video-radionicama koje je vodila u saradnji s pesnikom Robertom Blajom.

Porok savršenosti je po ovoj autorki grčevito nastojanje da se dostigne iluzorni, spolja nametnuti ideal savršenstva, to jest da se odgovori na očekivanja roditelja i društvene sredine. Autorka je taj porok upoznala i na sopstvenoj koži: pre odlaska u Indiju 1968. godine bila je njegova žrtva. Kako sama kaže, kalendar i sat igrali su preveliku ulogu u njenom životu sve dok u Indiji nije doživela duboku transformaciju na kojoj je zasnovala svoj osoben pristup psihoanalizi.

Kroz snove, mitove, bajke i istorije slučaja iz sopstvene prakse, autorka istražuje skrivene uzroke kompulzivnog i adiktivnog ponašanja koje muškarcima i ženama zagorčava život gurajući ih u zloupotrebu supstanci (alkoholizam i narkomaniju) i poremećaje ishrane (anoreksiju i bulimiju). Kada se pomešaju animalni i duhovni signali, kada se glad za duhovnim ispunjenjem pobrka sa žudnjom za hranom ili sa odbijanjem hrane, pojedinac, podstaknut krivotvorenim idealima, poseže za prividnim rešenjem koje mu je pri ruci, ali koje zapravo samo povećava prvobitni problem i, u najtežim slučajevima, vodi u somatsku bolest.

Prevod Miroslave Smiljanić-Spasić istovremeno verno i inventivno prati zahtevan tekst Marion Vudman. Za to postignuće su prevoditeljki bili potrebni kako istraživanje terminologije tako i sluh za poetske prelive, kako preciznost tako i jezička kreativnost – posebno za prevod iskaza pacijenata koji često izlaze iz racionalnog jezičkog registra, što od prevodioca iziskuje stilsku umešnost kakva je

neophodna za prevođenje književne proze. Zbog toga je žiri jednoglasno odlučio da nagradu „Miloš Đurić“ za najbolji prevod esejističkog dela u 2010. godini dodeli Miroslavi Smiljanić-Spasić.

Ponovo radi Salon

Nova sezona razgovora na tribini Prevodilački salon započeta je posljednjeg dana meseca novembra susretom posvećenim književno-teorijskom radu Aleksandre Mančić. Ova vrlo plodna (preko sedamdeset naslova) prevoditeljka sa engleskog, španskog, italijanskog i francuskog jezika u posljednje vreme sve se više bavi samostalnim istraživačkim književno-istorijskim i kritičkim radom, teorijskim uopštavanjem književnosti i prevodilaštva, te samostalnim spisateljsatvom. Glavna tema večeri bila je njena nedavno izišla studija *Prevod i kritika* (Institut za književnost, 2010), u kojoj ona sabira elemente za jedan mogućni traduktološki sistem. No, značajnu pažnju dobile su i njene dve prethodne knjige, *Vetrenjače na jezik* (dnevnik prevođenja Don Kihota), i *Moje telo nije obmana mašte* (mali enciklopedijski roman koji prati prevođenje Servantesovog *Persila i Sigismunde*). Potreba Saše Mančić da proširuje i u totalnosti obuhvata posao kojim se bavi dala nam je mogućnost da na njenom primeru sagledamo osobenost i inspirativnost pozicije prevodilac-kritičar-pisac-teoretičar.

U ovom zanimljivom razgovoru, pred punim Salonom Francuske 7, sudelovali su profesor Miodrag Sibinović, prevoditeljka i romansijerka Aleksandra Grubor, književni kritičar i teoretičar Igor Perišić, sama Aleksandra Mančić, i urednica i voditeljka Salona, Miroslava Spasić.
(MSS)

Vanredna Skupština UKPS

U subotu, 11. decembra 2010. godine, održana je vanredna Skupština UKPS sa tačkom dnevnog reda:

Usvajanje statuta Udruženja književnih prevodilaca Srbije, usklađenog sa novim Zakonom o udruženjima.

Prisutne je pozdravio predsednik Udruženja **Miloš Konstantinović**, predložio Radno predsedništvo (N.N. Bobić, B. Gerzić, D. Paunković) i predložio Dnevni red na usvajanje. Nakon jednoglasnog usvajanja Dnevnog reda, sekretar **Neda N. Bobić** je ukratko obrazložila izmene i dopune Statuta, koje je sačinila i formulisala pravnica Marjana Stanković, uz konsultacije sa radnom grupom.

M. Spasić je iznela primedbu na Član 8 u kojem piše da Skupština odlučuje o pristupu međunarodnim organizacijama, jer je razumela da Skupština na taj način vodi međunarodnu saradnju. Objašnjeno joj je da međunarodnu saradnju tokom godine vodi Odbor za međunarodnu saradnju i BEPS, u dogovoru sa Upravnim odborom, a da Skupština odlučuje samo o pristupu.

D. Vrhovac je iznela primedbe na Član 9, 10, 22 i 24.

Član 9 se odnosi na prijem u članstvo, o čemu odlučuju Upravni odbor ili Komisija za prijem. Na njenu primedbu da to treba da obavlja samo Komisija

za prijem, odgovoreno joj je da je zbog efikasnijeg rada i bržeg prijema novih članova ostavljena mogućnost da prijem obavljaju članovi Upravnog odbora.

D. Vrhovac: „Ako u Članu 10 piše da je osnovno pravo člana UKPS da bira i da bude biran, to se mora ostvariti na skupštini, tako da su protivrečni članovi 22 i 24 koji daju mogućnost Upravnom odboru da bira komisije i odbore.“

Objašnjeno joj je da je ta izmena unesena u Statut usled problema koji su nastali poslednjih godina na relaciji Odbor za BEPS - Uprava. U ranijem razdoblju (od 1985-2000), Uprava je birala Odbor za BEPS uglavnom iz svojih redova, sekretar je sa pomoćnicima obavljala taj posao i Uprava je imala uvid i pravo odlučivanja u vezi sa međunarodnom saradnjom. Poslednjih godina Odbor nije konsultovao Upravu, a u prethodnom mandatu nije želeo da prihvati nijednu sugestiju predsednice Udruženja.

O. Kostrešević je potvrdila, iz iskustva dok je bila predsednica Udruženja, da je Odbor shvatio da je stekao pravo da radi kao paralelni organ, nezavisno od Uprave. Ali, bez obzira na to, predložila je, da se članovima ne bi uskratilo demokratsko pravo izbora, da se komisije i odbori biraju na skupštini pod uslovom da r e d o v n o obaveštavaju Upravni odbor o svom radu.

Taj predlog je jednoglasno prihvaćen i (uz zamenu reči *svih*, rečju *prisutnih* u Članu 24), usvojen je novi Statut UKPS.

S obzirom na to da je Statutom predviđen i Poslovnik o radu Skupštine, Skupština je jednoglasno izglasala i tekst Poslovnika, koji se zajedno sa tekstom Statuta nalazi na sajtu Udruženja.

Pod tačkom R a z n o **M. Konstantinović** je predložio članstvu da razmisli o njegovom predlogu da se zahteva od izdavača da na objavljenoj knjizi prevoda ispod imena prevodioca piše da je on član Udruženja književnih prevodilaca Srbije.

D. Paunković je predložio da se umesto toga na kraju knjige, pored beleške o autoru, obavezno objavi i beleška o prevodiocu.

Ta dva predloga su ostavljena za razmišljanje.

Zaključeno je i da mediji, koji ne navode imena prevodilaca prilikom prikaza prevedenih knjiga - čine prekršaj autorskog prava i da Udruženje treba da im na to ukaže.

N.N.B.

Iz rada Upravnog odbora

Od Izborne skupštine u oktobru, Upravni odbor je održao tri sednice: 19. novembra, 3. i 14. decembra.

Na sednicama se uglavnom razgovaralo o planu aktivnosti: o predstojećim nagradama, o koordinaciji sa Odborom za međunarodnu saradnju i BEPS, o obeležavanju jubileja 60 godina od osnivanja Udruženja, o novom gl. i odgovornom uredniku časopisa *Mostovi*.

Razgovarano je i o tome da Udruženje organizuje ciklus radionica koje bi vodili prevodioci za nemčki, francuski, engleski, španski, ruski... kako u gostima tako i u prostorijama UKPS.

Odlučeno je da se umesto R. Konstantinovića u Odbor za BEPS kooptira Meral Tarar Tutuš (prema broju glasova na Skupštini), a u žiri za nagradu „Mihajlo Đorđević“ umesto Jelene Stakić Aleksandra Grubor.

Dogovoreno je da se zaduženja raspodele na sve članove Uprave:

A. Srbinović je predstavnik u KOO umetničkih udruženja, D. Paunković je predsednik Komisije za statusna pitanja, B. Gerzić je zadužen za sajt i katalog, V. Stamenković - za sajt i Bilten, u Odboru za međunarodnu saradnju i BEPS su J. Stakić, M. Čudić, V. Stamenković i M. Tarar-Tutuš, koja je zadužena i za odnose sa javnošću, S. Krajčević će voditi za radionice...

U Udruženje su u proteklom periodu primljeni: Ivo Kara-Pešić i Vesna Milutinović-Đurić na osnovu pohvala žirija za nagradu „Miloš N. Đurić“.

Na osnovu molbi primljni su: Ana Acović, Bojan Savić Ostojić, Dubravka Alić i Branislava Radević-Stojiljković.

U utorak, 28. decembra u 12 časova, u Udruženju će se održati predstavljanje jubilarnog broja časopisa *Mostovi*. Pozivamo članove da prisustvuju ovom događaju, posle kog je predviđeno neformalno prednovogodišnje druženje.

Nadamo se da ćete prisustvovati ovoj svečanosti, i svim kolegama želimo srećne Novogodišnje i Božićne praznike!